

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1

Ἡ βροχὴ μὲν σκαλίζει στὸ μέτωπο εἰκόνες ξε-
χασμένες·

ὑπὸ πολιτείες ποὺ πέρασα,
ἀπὸ πολιτείες νερούλιασμένες σὲ ψεύτικα λι-
βάδια,

ἀπὸ πολιτείες μὲ ὠραίους ἀνθρώπους καὶ γε-
λαστὰ δειλινά.

Ὁ καπνὸς τῆς μνήμης τοὺς δένει στὴ βροχὴ
καὶ μὲ πνίγει.

2

Ὅλοι βλέπαμε τὸ αἷμα νὰ στάζει ἀπὸ τὶς ἄ-
δεις τσέπες μας.

Μὰ κανεὶς δὲ σήκωνε τὸ χέρι νὰγγίξει τὴν
πληγὴ.

Ὅλοι μας χαϊδεύαμε τὰ κοκκινόμαλλα παιδιὰ
μας.

Πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα ὁ ἥλιος ἔρριχνε φωτιὰ
νὰ κάψει τὰ σκληρὰ χόρτα καὶ δὲν καίγονταν.

3

Ὅλη τὴ νύχτα ἔφτιαχνα μιὰ μέρα λαμπερή.
Τὸ πρωτὶ μιὰ σταγόνα βροχῆς ἔφτασε κι ἐπνίξε
τὸν ἥλιο,

τὸ πρωτὶ μιὰ σταγόνα βροχῆς
ἔφτασε νὰ κρεμάσει στὸ μάγουλο τοῦ παιδιοῦ
τὸ δάκρυ.

4

Ζωγραφίζω μὲ σάπιο μελάνι τὸ λεκανοπέδιο
τῆς καρδιάς μου.

Ἐδῶ, στὰ δυὸ ἄκρα, τὰ χαμένα ἀγαπημένα
βουνά.

Τώρα στὴ μέση, τί καὶ πῶς νὰ σχεδιάσω,
ποῦ ἡ βροχὴ μᾶς ἔλειωσε τὰ ὄνειρα
ποῦ μέσα τοὺς σκόψαμε τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τὴ
γῆ;

5

Ὁραία θραδυὰ στάλαξε στὰ μάτια μου.
Καὶ τὰ δέντρα νὰ ταξιδεύουν
πέρα ἀπὸ τὸ φθινόπωρο στὴν ἀνοιξη,
πέρα ἀπὸ τὰ χέρια μου στὰ χέρια σου.
Τὰ φύλλα τῆς λεμονιάς σάλεψαν.
Ποῖς πέρασε τόσο διασπαστικὸς καὶ φευγαλέος;

6

Τὰ μαλλιά σου κράτησαν τὰ τραγυροῦδια τ'
οὐρανοῦ.

Ἐλα, Καλή, ἔλα, Καλή,
χιλιοτραγουδισμένη.
Μαντεύω τὴν Ἀνοιξή.

7

Δὲν ἔχω ἀστέρια νὰ γεμίσω τὴ νύχτα
καὶ τὰ φεγγάρια θγαίνουν μισὰ
κι οἱ μέρες πᾶνε κι ἔρχονται στενές.

Ὅλα ἄρχισαν χτὲς ποὺ εἶδα τὸ τζάμι τῆς πόρ-
τας μου σπασμένο.

8

Αὐλάκια ἡ γῆ
αὐλάκια τὸ πρόσωπό σου,
γέρο τῆς γῆς,
— γέρος δικός μου —
πατέρα μου.

Καὶ σὰν βρέξει, ἡ ὑγρασία γεννάει τὰ μου-
σκλια

κι ἐσὺ γελάς.

Ὁ ἀγώνας σου κι ἡ ζωὴ σου ποῦ σ' ἔφεραν
στὴ μέρα

σὲ πᾶνε καὶ στὴ νύχτα ὠραῖον καὶ δυνατὸν.
Γι' αὐτὸ χαίρεσαι τὸ θάνατο ποὺ θὰ στολί-
σεις.

Γέρο, μπαγάσα.

9

Δυὸ σύννεφα καὶ στὴ μέση ὁ ἥλιος.

Τὸν κυττάω σὰ θάλασσα ποὺ πρέπει νὰ μὲ
πνίξει.

Τί σούκανα, ἦλιε μου; Καὶ νὰ ξέρεις ὅτι ΔΕ
σὲ φοβάμαι.

Κάθε πρωτὶ σοῦ μιλάω καὶ σοῦ λέω εὐχαριστῶ
— χίλιες φορές εὐχαριστῶ,

μέχρι νὰ διώξεις τὰ μάτια μου νὰ σὲ σκέφτου-
μαι μόνο.

Καὶ τὸ βράδυ εἶμαι γὼ ποὺ δακρύζω πίσω
ἀπὸ τὰ δέντρα,

εἶμαι γὼ ποὺ σὲ φιλῶ μέσ' στὴν ἐρημιὰ ποὺ
μ' ἀφήνεις.

Εἶμαι γὼ ποὺ σὲ περιμένω.

Εἶμαι πιὰ βέβαιος, ὅτι ὠριμότητα τοῦ ἀν-
ΔΕ σὲ φοβάμαι.

Μόνος ὁ ἥλιος στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ χούφτα
μου.

Ἦλιε μου.

10

Πέτρες, πετροῦλες

νερὸ νεράκι

χῶμα γῆ.

Κι ὁ οὐρανὸς κομμάτια βροχῆ κατεβαίνει στὰ
μάτια μας.

Θάλασσα.

Ὅρα κλῆ νὰ φέρουμε τὶς βάρκες καὶ τοὺς γλά-
ρους, νὰ σηκωθοῦμε.

Πᾶμε ρέ.

Κανεῖς.

Ὅλοι ζωγράφισαν στὸ μυαλό τοὺς φρεσκο-
πλυμένα σεντόνια γιὰ ὄνειρα γλυκά.

11

Βαθὺ τὸ πηγάδι

καὶ τὸ παιδί δὲν πρόλαβε νὰ σηκώσει τὸ νερὸ.
Κλαίει ἡ μάνα του, κλαίει ὁ πατέρας του,

κλαίνε τὰ μυρμήγκια πού ἄλλαξαν δρόμο,
κλαίω κι ἐγώ.

Κάποτε περαστικὸς εἶδα τὸ βάθος του καὶ
τρώμαξα.

12

Μιά στάλα βροχῆς,
τὸ πεσμένο φύλλο

κι ὁ ἄνεμος πού τὰ πνίγει
στὴ μνήμη
τῆς γῆς.

Σήμερα τὸ πρωτὶ μὲ ἓνα κασκόλ
θυμήθηκα

θυμάμαι
τὴν καταγωγή μου.

13

Τί περιμένεις, παιδί;

Τὸ κορίτσι σου ἔφυγε.
Δὲ βλέπεις τὸν γδαρμένο τοῖχο τῆς γωνίας;

14

Γέλα παιδί,
παίξε, κι ἄλλο παίξε·
πρόσεχε μόνο τὶς φλούδες στὸ πεζοδρόμιο.

15

Κλαίω πού ἀφήνω τὰ χελιδόνια νὰρχονται καὶ
νὰ φύγουν
χωρὶς νὰ κρατήσω στὰ χέρια μου τὸ σχῆμα
τους.

Καὶ κάθε χρόνο σηκώνω τὰ μανίκια μου
καὶ φωνάζω κραυγάζω καλῶ τὰ χελιδόνια.

Διονύσης Καρατζᾶς

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Συναισθηματικὴ καὶ ἠθικὴ πορεία

Εἶμαι πιὰ βέβαιος, ὅτι ὠριμότητα τοῦ ἀνθρώπου θὰ πεί ὠριμὴ ἐπιστροφή στὴν παιδικὴ ζωὴ. Ἔχω τὸ αἴσθημα ὅτι ἡ παιδικὴ ἡλικία δὲν εἶναι μονάχα ἡ πηγὴ τῆς μετέπειτα ἀτομικῆς καὶ ζωῆς· κλείνει μέσα της τὴν ἴδια τὴν οὐσία τῆς ζωῆς κι ὅσο ὁ ἄνθρωπος φεύγει καὶ χάνεται μὲς' στὸ θόρυβο, τόσο στὸ βάθος ἐπιστρέφει ἢ μάλλον προτοιμάζει τὴν ἐπιστροφή, τὴν ἀνέκκλητὴ ἐπιστροφή· μπορεῖ νὰ-να ἐπιστροφῆ μιάς στιγμῆς γιὰ πολλούς· γι' ἄλλους ὅμως, ἡ ἐπιστροφή αὐτὴ κρατᾶει χρόνια καὶ καμμιά φορὰ σφραγίζει ὀλόκληρη ζωὴ.

Ἀπὸ μικρὸς ἔνοιωθα μέσα μου ἓνα βάρος. Ἀργότερα κατὰλαβα ὅτι τὸ βάρος αὐτὸ ἦταν ἡ καρδιά μου. Ἀπὸ τότε ἐπιστρέφω ἀδιάκοπα στὴν καρδιά μου γιὰ νὰ σηκώσω τὸ βάρος της. Τὸ ὄλοένα καὶ πιὸ βαρύ.

* * * * *

Νὰ ζήσεις τὴ ζωὴ σου σημαίνει νὰ ζήσεις τὴν καρδιά σου, νὰ ζήσεις τὸ βάρος τῆς καρδιάς σου. Σ' ὅλους μας εἶναι δοσμένη μιὰ συναισθηματικὴ ἀλήθεια πού μᾶς ἀνήκει καὶ πρᾶξεοφλεῖ τὴν ἀνθρώπινη μοῖρα μας. Ἄν δὲν ζεῖς τὴ ζωὴ σου, εἶναι εὐκόλο νὰ γλυτώσεις κι ἀπ' τὴν καρδιά σου. Ἄν ὅμως θελήσεις νὰ ζήσεις τὴ ζωὴ πού σου δόθηκε, νὰ ζήσεις τὴν καρδιά πού σου ἀνήκει, θὰ ὑποστείς, τότε, τὸ φοβερὸ φορτίο μιᾶς ἀλήθειας, πού εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς, εἶναι ἡ συναισθηματικὴ ἀλήθεια. Ὁδηγῆ με μαθηματικὴ ἀκρίβεια ἐπάνω σ' ἓνα σταυρὸ πού δὲν σκοτώνει, πού ἡ κλίση τῆς κεφαλῆς ἐπέρχεται πολὺ πρὶν ἀπ' τὴν ἕσαστὴ στιγμὴ τοῦ φυσικοῦ θανάτου καὶ πού ἡ ἀνάσπαση προσβάλλει στὸ πιὸ μακρινὸ καὶ ἀπροσπέλαστο βάθος μιᾶς ὀδυνηρᾶς ἀβέβαιης πορείας. Κι ὅσα σάμπη κι ἀβέβαιη προσβάλλει ἡ ἀνάσπαση στὰ ἀπροσπέλαστο βάθος, ἓνα βάθος πού τραβάει ἀδιάκοπα τὰ ὄρια του πέρα καὶ πίσω ἀπὸ κάθε ἐρχόμενη προσδοκία, τόσο ἡ ἀνθρώπινη μοῖρα φαντάζει προσωπικὴ.

Ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προσβάλλει προσωπικῶς, παίρνει τὴ μορφή ἐνὸς τέρατος ἀξέπεραστο καὶ φοβεροῦ. Ὅταν ὅμως εὐτυχῆσεις, ὅταν τολμήσεις νὰ σβήσεις τὸ ἐγὼ σου, τὸ ὀποιοδήποτε ἐγὼ σου, κι ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὸ τυραννικὰ ἀμετάπειστο κοινωνικὸ ἐγὼ σου, τότε ἡ μοῖρα σου εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου πού παίρνει μέσα της ἓνα νόημα πού σὲ σώζει. Ζώντας μέσα σου τὴ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, νοιώθεις τὸ σκύψιμο κάτω ἀπ' τὸ βάρος τῆς καρδιάς σου ὑπερήφανο καὶ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ σου ἀπολύτρωση. Γιὰ νὰ σβήσεις τὸ ἐγὼ σου πρέπει νὰ τὸ δώσεις. Καμμιά αὐταπάρνηση γίνισαι κι ἀληθινὴ δὲν σημαίνει ἀπλῶς ἄρνηση νὰ δεχθῶμε κάτι θυσιάζοντας τ' ἀνθρώπιναι δικαιώματά μας· σημαίνει νὰ χάσεις ὕψος, νὰ ταπεινωθεῖς κάτω ἀπ' τὸ ὕψος πού προσβάλλει τὸ ἴδιο σου τὸ πρόσωπο. Τὸ πρόσωπό μας σβήνει, ὅταν τὸ ἀναγκάζουμε νὰ σκύψει κάτω ἀπ' τὸ ὕψος πού τοῦ ἀνήκει αὐτονομία καὶ πού πραγματικὰ ὑπάρχει. Ζωὴ γεννιέται μέσα σου ἀπ' τὴ στιγμὴ πού δίνεις τὴ ζωὴ σου, ἀπ' τὴ στιγμὴ πού ἀρχίζεις καὶ ζεῖς αὐτὸ τὸ ὀδυνηρὸ δόσιμο. Αὐτὸ τὸ δόσιμο πού ταπεινώνει τὸ ἐγὼ σου πού τὸ κάνει νὰ δογκώνει καὶ νὰ ἀντιστέκεται, αὐτὸ τὸ δόσιμο πού προκαλεῖ φοβερὴ σύμπτυξη μέσα σου γιὰ νὰ μείνει ἓνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ σου ἔξω ἀπὸ σένα, αὐτὸ τὸ δόσιμο πού κάνει τὸν ἑαυτὸ σου ν' ἀδειάζει ζωὴ πρὸς τὰ ἔξω, νὰ χάνει ὕψος, νὰ χάνει δύναμη γιὰ νὰ παραχωρήσει σ' ἓνα ἄλλο ἄνθρωπο (αὐτὸς ὁ ἄλλος εἶναι ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα), αὐτὸ τὸ δόσιμο εἶναι ἡ καρδιά σου. Ἡ καρδιά σου εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ βάρος τῆς ζωῆς. Ἄν τὴ νοιώσεις μέσα σου, μὴ φοβηθεῖς. Κάποτε θὰ δώσεις τὸ ἔργο σου εἴτε τὸ θέλεις εἴτε ὄχι· ἔχει μεγάλη σημασία νὰ τὸ δώσεις τώρα μὲ τὴ θέλησή σου.

Νίκος Ἀγαπητὸς